

①

BAP tarafından doldurulacaktır.		
Geliş Tarihi :	Kabul Tarihi:	Proje Kodu
Gönderildiği Danışmanlar ve Tarih:		

Bilimsel Araştırma Projeleri PROJE ÖNERİSİ TİP 1

- Form sonunda verilen açıklamaları dikkatle okumadan doldurmaya başlamayınız.
- İstenen tüm bilgileri 10 punto harflerle (times new roman yazı tipi kullanarak) boşluklara sığdırınız.
- Yürütücü ve araştırmacıların özgeçmişlerini "BAP Özgeçmiş Formunu" kullanarak bu forma ekleyiniz.
- Bu öneriyi, 4 örnek olarak **Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu**'na ulaştırınız.

Proje Başlığı Marmaris Körfezi Turistik Sahil Alanlarında Dağılım Gösteren Tehlikeli ve Zehirli Deniz Balıklarının Belirlenmesi ve Alınabilecek Önlemler.
Anahtar Sözcükler: Tehlikeli ve zehirli deniz balıkları, Marmaris Körfezi, Turizm.

Proje Yürütücüsü Yrd. Doç. Dr. Halit FİLİZ	İmza	Tarih 20.12.2010
Adres: Muğla Üniversitesi Su ürünleri Fakültesi, Kötekli-Muğla	Telefon. 0.505.4061195	Faks 0.252.2238475
	e-mail. sharktirk@yahoo.com	
Öneren Bölüm/Anabilim Dalı: Su Ürünleri Temel	Bölüm / Anabilim D. Başkanı	İmza
Öneren Fakülte/Yüksekokul Su Ürünleri Fakültesi	Dekan/Yüksekokul müdürü	İmza
Varsa Destekleyen diğer kuruluş:	Marmaris Çevre Koruma Derneği	Tarih

Proje Türü ☐ Bireysel Araştırma Projesi ☐ Grup Araştırma Projesi
---

Proje Süresi	12 ay	Önerilen Başlama Tarihi	15 Ocak 2011
---------------------	-------	--------------------------------	--------------

REKTÖR

Proje Başlığı

Marmaris Körfezi Turistik Sahil Alanlarında Dağılım Gösteren Tehlikeli ve Zehirli Deniz Balıklarının Belirlenmesi ve Alınabilecek Önlemler.

Proje Yürütücüsü: Yrd. Doç. Dr. Halit FİLİZ

Telefon: 0.505.4061195

Adresi: Muğla Üniversitesi Su ürünleri Fakültesi, Kötekli-Muğla

Faks: 0.252.2238475

e-mail: sharkturk@yahoo.com

ÖZET

Denizlerimizde dağılım gösteren tehlikeli ve zehirli deniz balıkları, potansiyel olarak taşıdıkları risk bakımından üç kısımda incelenebilir. Bunlardan ilki, saldırgan ve yırtıcı özelliği olan kıkırdaklı balıklardır. Bu gruba, Hexanchidae, Odontaspidae, Lamnidae, Alopiidae, Carcharhinidae ve Sphyrnidae familyalarına ait köpekbalıkları dahildir. Ülkemizde henüz bu gruplara ait herhangi bir saldırı vakası rapor edilmemesine karşın, bu gruplar, potansiyel bir tehlike arz etmektedir. İkinci bir grup ise, kriptotoksik balıklardır ki, çeşitli dokularında barındırdığı zehir bakımından, gizli, yani yenmesi halinde zehirli olan balık gruplarıdır. Bunlar da kendi içerisinde Squaliformes tipi, Scombroid tip, Tetradontid tip ve Ciguatera tipi zehirlenmelere sebep olabilirler. Squaliformes tipi zehir taşıyan kıkırdaklı balıklara, *Sphyrna zygnema* (Çekiç), *Carcharodon carcharias* (Beyaz), *Mustelus vulgaris* (Camgöz), *Hexanchus griseus* (6 solungaçlı), *Heptranchias perlo* (7 solungaçlı), *Scyliorhinus canicula* (Kedi) ve *Galeus melastomus* (Lekeli kedi) örnek olarak verilebilir. Scombroid tip zehirlenmeye ise, Scombridae familyası türleri sebep olabilir. Tetradontid tip zehirlenmeye, *Lagocephalus spadiceus* (Balon), *Lagocephalus lagocephalus* (Mavi balon), *Mola mola* (Ay) ve *Ranzania laevis* (Uzun pervane) gibi balık türleri neden olabilmektedir ki bunun nedeni özellikle üreme dönemlerinde gonad, karaciğer, safra kesesi ve derilerinde kuvvetli zehir birikimidir. Ciguatera tipi zehirlenmeye ise, *Sphyrna chrysotaenia* (Iskarmoz), *Coris julis* (Gelin) ve *Balistes capriseus* (Çütre) gibi türler neden olur. Son tip zehirlenmeye ise, Fanerotoksik balıklar neden olmaktadır. Açık zehirli olanlar, yani sokarak veya batırarak zehirleyenler. Bu balıkların özel olarak zehir salgılamak amacıyla farklılaşmış salgı hücreleri grubu, salgı bezleri, zehir kanalları, diken v.b. organları bulunur. Bu tip zehirlenmeye neden olan familyalar ise, Squalidae, Dasyatidae, Gymnuridae, Mobulidae, Myliobatidae, Chimaeridae, Trachinidae, Scorpaenidae, Callionymidae, Siganidae, Uranoscopidae örnek olarak verilebilir. Tüm bu balık gruplarına genel olarak bakıldığında insanlara etkilerinin hafif alerjik reaksiyonlardan ölüme sonuçlanabilecek travmalara kadar uzanan bir gamda olduğu görülmektedir. Yaz aylarında turistik bölgelerdeki rekreasyon alanlarında artan insan faaliyetleri sonucunda bu canlılar ile temas etme ihtimalinin artması ve bunun sonucunda oluşabilecek kazalara karşı alınabilecek önlemlerin ve ilkyardım tedbirlerinin, her türe özgü olarak değişebileceği de göz önüne alındığında özellikle bu durumla karşılaşabilecek kişilerin bilinçlendirilmesi noktasında büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırma bölgesindeki türlerin neler olduğunun ve dağılım alanlarının tespiti de önemlidir.

Anahtar Sözcükler: Tehlikeli ve zehirli deniz balıkları, Marmaris Körfezi, Turizm.

